

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

LIBEREC

Inspekční zpráva

**Mateřská škola se speciálními třídami
Palackého 37, Jablonec nad Nisou**

**Palackého 37/2482
466 01 Jablonec nad Nisou**

Identifikátor zařízení: 600077918

Zřizovatel: Město Jablonec nad Nisou, Mírové náměstí 19/19, 467 51 Jablonec nad Nisou

Školský úřad: Jablonec nad Nisou, 28. října 18, 466 01 Jablonec nad Nisou

Termín konání orientační inspekce: 5. října, 6. října a 11. října 1999

Čj.	084579/99-1165
Signatura	oh3rt101

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

Plánování a příprava vzdělávací činnosti

Mateřská škola při plánování výchovně-vzdělávací činnosti vychází z Programu výchovné práce pro mateřské školy, který schválilo MŠ ČSR pod čj. 33 483/83-201, z jeho modifikace Časově tematické výchovně-vzdělávací činnosti, ze speciálních příruček např. Speciální pedagog v mateřské škole a jiné odborné texty zaměřené na individuální práci s handicapovaným dítětem. Tyto materiály jsou tematicky rozpracovány do měsíčních plánů, týdenních bloků a individuálních plánů. Měsíční plán obsahuje vyvážené zastoupení jednotlivých složek výchov s výrazným upřednostňováním speciální péče (individuální logopedické péče a kolektivní logopedické péče), která plně koresponduje s doporučením odborníků (foniatr, logoped, neurolog, psycholog). V plánování výchovně-vzdělávací činnosti v písemné podobě je zaznamenán obsah, ne vždy jsou uvedeny přesné cíle. Plánování speciální péče je konkrétní a vychází z potřeby jednotlivých dětí.

Speciálně-pedagogické zásady jsou zřetelné v individuálních plánech a v plánu kolektivní logopedické práce. V individuálních plánech je průběžně zaznamenávána konkrétní práce s dítětem, jeho úspěchy, problémy a definován další postup.

Součástí speciální péče jsou činnosti jako hra na zobcovou flétnu a hipoterapie, které vytvářejí pozitivní podmínky pro rozvoj řeči dětí.

K úspěšným aktivitám patří kroužek výtvarné výchovy, hra na zobcovou flétnu, plavání a v jarních měsících ozdravný pobyt na horách.

Zpětná vazba plnění učebních osnov je dokladována zápisem v přehledech výchovné práce a je ředitelkou školy kontrolována.

Plánování a příprava výchovně-vzdělávací práce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Podmínky vzdělávací činnosti

Výchovně-vzdělávací činnost zajišťují čtyři pedagogické pracovnice. Všechny mají odbornou a pedagogickou způsobilost, ředitelka absolvovala studium učitelství pro mládež vyžadující zvláštní péči a ostatní učitelky absolvovaly doplňkové nebo rozšiřující studium speciální pedagogiky. Svoji speciální kvalifikaci dále rozšiřují účastí na vzdělávacích seminářích zaměřených na handicapované děti. Pedagogický sbor je stabilní a věkově perspektivní. Věkové zastoupení nepřesahuje 45 let.

Učitelky vytvářejí velmi dobré podmínky pro individuální činnosti dětí, pro skupinovou i kolektivní práci.

Mateřská škola je umístěna v dvoupatrové budově vilového typu, ve které je zajištěn provoz dvou speciálních tříd pro děti s vadami řeči. Prostorové zázemí je vyhovující. Jednotlivé místnosti jsou efektivně a účelně využity pro realizaci výchovně-vzdělávací a speciální péči. Velmi pěkná a podnětná je výzdoba zhotovena převážně z dětských prací.

Pozitivní je vyčlenění třídy pro individuální péči. Zastoupení pomůckami je standardní. Kladně je hodnoceno využívání relaxačního bazénku.

Pro námětové, tvořivé i konstruktivní hry jsou pěkné podnětné hrací koutky. Lepší členění, vybavení i pěkná výzdoba je ve třídě starších dětí. Pracovní místa a dostupnost pomůcek umožňují dětem tvůrčím způsobem rozvíjet hry a podílet se na úpravě prostředí.

Nabídka hraček a pomůcek je standardní, v poslední době nemá škola dostatek finančních prostředků na zakoupení nových moderních pomůcek, zvláště speciálních pomůcek. Stávající materiál je plně využíván a slouží k rozvoji všech poznávacích schopností dětí.

Ve školní knihovně je dostatek odborných publikací, méně nových vzdělávacích programů.

Vybavení audiovizuální technikou je na průměrné úrovni. Dobré vybavení je na tělesnou výchovu, na rozvoj drobné motoriky a řeči. V průběhu inspekce bylo shledáno účelné využívání jednotlivých pomůcek.

Tělesná výchova je zabezpečována v základní a mateřské škole, která je v blízkosti cvičné louky, kam děti dojíždějí na hipoterapii.

V předškolním zařízení v době inspekce bylo zapsáno celkem 26 dětí, v první třídě 12, ve druhé 14 dětí. Ve druhé třídě je jedno dítě, které ještě nenastoupilo a druhé dochází velmi nepravidelně. Přesto evidence 14 dětí na speciální třídu pro děti s vadami řeči je vysoká a výrazně překračuje počet dětí odpovídající tomuto typu třídy. Kromě dětí s dyslalií jsou zde děti s dysfatickými symptomy, se slovní dyspraxií, LMD (lehkou mozkovou dysfunkcí) a jedno dítě se zbytky sluchu. Vzhledem k závažným diagnosám dětí žádost o zvýšení kapacity na třídu není vhodná.

Denní program respektuje dodržování psychohygienických zásad v organizaci pobytu dětí v zařízení. Uspořádání dne je dobře organizováno, spontánní a řízené činnosti jsou v rovnováze. Je dán prostor pro relaxaci v relaxačním bazénku i v ostatních činnostech v průběhu dne. Délka odpoledního odpočinku vychází z individuálních potřeb dětí, vhodně jsou zařazovány klidové aktivity. Děti mají během dne volný přístup k nápojům, v době inspekce tuto možnost spontánně nevyužívaly. Učitelky vedou děti k vzájemnému respektu a toleranci.

Podmínky vzdělávací činnosti a speciální péče v oblasti psychohygienické a personální jsou velmi dobré, v oblasti materiální dobré.

Organizace, formy a metody vzdělávací činnosti

Učitelky používaly účelně prostředky výchovy (hra, učení, práce, individuální a kolektivní práce) v řízené výchovně-vzdělávací i ve speciální práci. Důsledně dodržovaly speciální pedagogické zásady, vytvářely dostatečný prostor pro dětskou hru. Velmi dobře byla zvládnuta organizace ve třídě starších dětí, vhodně byla zvolena forma a metoda práce. Ve třídě mladších dětí byl dán menší prostor spontánním aktivitám a zvolená forma ne zcela odpovídala věku.

Promyšlená byla organizace při hipoterapii, kde se střídala individuální, skupinová i kolektivní práce. Výrazně byly uplatňovány prvky smyslové výchovy a funkčně a efektivně byla prováděna speciální péče.

Organizace, formy a metody jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Motivace a hodnocení

Při sledovaných činnostech byla realizována aktivizující vstupní i průběžná motivace. V jednom případě nebyla zcela adekvátní věkovým zvláštnostem. Získané vědomosti, dovednosti a návyky byly důsledně upevňovány. Učitelky velmi citlivě působily na děti, stále je pozitivně hodnotily a posilovaly jejich sebedůvěru. Výrazná zpětná vazba byla shledána při uplatnění získaných řečových dovedností v ostatních činnostech a v kroužcích, kde děti měly dostatek prostoru na vlastní spontánní projev.

Motivace a hodnocení dětí jsou velmi dobré.

Interakce a komunikace

Ve třídách byla jasně stanovena pravidla vzájemné komunikace a byla dětmi i učitelkami respektována. Děti měly dostatek prostoru pro vyslovení vlastního názoru, byla s nimi cíleně procvičována a nenásilně opravována formální i obsahová stránka řeči. Učitelky vhodně využívaly verbální i neverbální komunikaci, velmi dobře pracovaly s dítětem, které má těžkou vadu sluchu. Vynikající byla atmosféra při individuální práci, kde vytvořily klima plné vzájemné důvěry, pohody, optimismu a zajistily vhodné podmínky pro rozvoj komunikativních dovedností. Kvalitnější interakce a komunikace byla zaznamenána u učitelek ve třídě starších dětí, kde se výrazněji objevovaly osobní kontakty a citové vazby.

Interakce a komunikace jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Spontánní činnosti

Ve sledovaných speciálních třídách pro děti s vadami řeči učitelky poskytly dostatek prostoru i času dětským spontánním činnostem. Nabídka her, hraček i pomůcek byla cílená a adekvátní hlavnímu výchovně-vzdělávacímu úkolu dne. Podporovaly dětskou tvořivost a fantazii.

Do her učitelky zasahovaly nenásilně, usměrňovaly a obohacovaly jejich průběh. V případě nižší koncentrace pozornosti operativně měnily metody práce nebo nabídly dítěti jinou činnost. Vzhledem k řečovým nedostatkům a dalším handicapům dítěte například LMD (lehká mozková dysfunkce) lehká mentální retardace aj. nejsou některé děti schopny delší dobu setrvat u jednotlivých aktivit. Učitelky tuto skutečnost respektují a zařazují relaxační aktivity.

Spontánní činnosti jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Řízené činnosti

Kontrolou plánů výchovně-vzdělávací činnosti, individuálních plánů, plánů artikulace, kolektivních logopedických činností a přehledů výchovné práce bylo patrné odpovídající zastoupení všech složek výchov. Výrazná je orientace na celkový proces komunikace, včetně rozvoje hrubé a jemné motoriky a rozvoj smyslů. Organizované řízené činnosti jsou všem dětem přístupné, jsou zařazovány zejména dopoledne a po obědě, kdy je dán prostor kroužkům. Náročnost úkolů byla ve většině činnostech diferencována dle možností a potřeb dětí.

Tělesná výchova byla organizována v tělocvičně základní školy jako proudové cvičení na jednotlivých stanovištích. Skladba tělovýchovné lekce měla požadované části (úvodní, rušnou, průpravnou, hlavní i závěrečnou). V rušné části byl dobře kladen důraz na zahřátí organismu

a bylo využito přirozených cvičení. Do průpravné části učitelky zařadily jógové prvky jako přípravu na hipoterapii. Vzhledem k obsahu hlavní části tento záměr nebyl nejvýhodnější, neboť postrádal cílené procvičení svalových skupin, které byly následně v hlavní části namáhány. Do hlavní části bylo dobře zařazeno cvičení na jednotlivých náradích, byla dodržena zásada náročnosti, individuálního přístupu a správně vedena záchrana. Procvičení bylo dostačující a ve velmi radostné atmosféře. Závěrečná část měla zklidňující charakter. Celkově cvičení bylo velmi dobré.

Při hipoterapii za vedení instruktorů dvě učitelky zařazovaly polohování dětí na koni, rovnovážná cvičení a individuální řečová cvičení. Třetí učitelka připravovala zábavnou činnost ostatním dětem, při které využila psychomotorické hry s padákem. Přístup učitelek i postup při hipoterapii byl příkladný.

Individuální logopedická péče byla shledána jako kvalitní. Učitelky navodily příznivou atmosféru, dokázaly dítě motivovat, zaujmout a získat ho pro aktivní spolupráci. Pracovaly u logopedického zrcadla, využily obrázky a další speciální pomůcky (na dech, na motoriku aj.).

Kolektivní logopedická péče byla shledána v souladu s plánem. Organizačně byla velmi dobře zvládnuta, jednotlivým složkám byla věnována dostatečná pozornost. Speciální pedagogické zásady včetně logopedických byly respektovány. Provedení bylo kvalitní.

Výtvarná výchova byla zaměřena na zvládnutí dvou technik, práci s barvou a obtiskování na velký formát papíru. Učitelka respektovala hygienické návyky, ponechala dětem prostor pro vlastní fantazii a tvůrčí práci. Velmi dobře zvolila formu i organizaci, upřednostňovala prožitek dětí. Úkoly korigovala s možnostmi jednotlivých dětí. Zvolené hry a činnosti byly adekvátní stanovenému tématu týdne i úkolu dne, odpovídaly modernímu pojetí výchovně-vzdělávací činnosti.

Ranní cvičení u mladších dětí splnilo svůj účel. Učitelka zvolila přirozená cvičení, procvičila hlavní svalové skupiny, na závěr zařadila pohybovou hru. V průběhu byly zaznamenány drobné nedostatky jako malá motivace a cvičení přímivých cviků ve vysoké poloze.

Rozvoj poznání probíhal s celou skupinou dětí. Téma i obsah odpovídaly plánu a situačně korespondovaly s přírodou. Řízená činnost byla příliš dlouhá, obsahovala velké množství poznatků a dětem byl dán malý prostor pro manipulaci, jazykový projev a pohyb. Velmi dobře byla hodnocena část se zaměřením na procvičení vybraných složek jazykové průpravy.

Celkově jsou hodnoceny řízené činnosti velmi dobře, dosahují nadprůměrné až vynikající úrovně.

Hodnocení kvality vzdělávací činnosti

Z hospitační činnosti, z přístupu učitelek, ze sledovaných záznamů o dětech a ze sledování výsledků speciální péče vyplývá, že práce učitelek má nadprůměrnou až vynikající úroveň. Důsledná příprava, odborné znalosti učitelek, individuální přístup a respektování handicapu dětí významně pozitivně ovlivňují průběh vzdělávacího procesu. Učitelky využívají hry jako přirozený prostředek k nenásilnému učení. Dodržují speciální pedagogické zásady, respektují pravidla individuální a kolektivní logopedické péče. Vytvořené podmínky, vlastní organizace, zařazení dalších podpůrných činností speciální péče a vzájemná spolupráce pedagogů a provozních pracovníků přispívají k velmi dobrým výsledkům. Nedostatkem je vysoký počet zapsaných dětí v jedné třídě a omezená možnost nákupu speciálních pomůcek a moderní techniky.

Ve výchovně-vzdělávací práci jsou velmi dobré výsledky v oblasti výtvarné výchovy, kde děti zvládají různé výtvarné techniky. Dovednost ve hře na zobcovou flétnu prezentují na veřejném koncertě. Již po několika lekcích hipoterapie se výrazně zlepšila komunikace. Každodenní speciální péče dodává dítěti sebedůvěru a pomáhá odstraňovat a usměrňovat jeho handicap.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobá koncepce školy zpracována není. Ředitelka školy vypracovala roční plán práce školy na školní rok 1999/2000, který navazuje na závěry výroční zprávy o činnosti a hospodaření školy za školní rok 1998/99. Obsahuje dlouhodobé, střednědobé i krátkodobé cíle a jsou uvedeny prostředky realizace. Adresně je zaznamenána odborná spolupráce s psychology, neurologem, logopedem a dalšími specialisty. Menší pozornost je věnována oblasti speciální péče. Na roční plán navazují plány výchovně-vzdělávací práce a plány speciální péče (individuální plán, plán artikulace, kolektivní logopedické práce), které jsou funkční, operativně se upřesňují a pravidelně je prováděna zpětná vazba k jejich plnění. Plánování je realizováno i prostřednictvím dalších dílčích plánů, které nejsou součástí ročního plánu, například plán pedagogických rad.

Ředitelka má zájem o získávání informací v oblasti plánování, vyhledává odbornou literaturu.

Plánování je hodnoceno velmi dobře.

Organizování

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je stanovena rozvrhem přímé výchovné práce pedagogických pracovníků, pracovní dobou, pracovními náplněmi jednotlivých zaměstnanců školy, vnitřním řádem a organizačním řádem. Kompetence a odpovědnost za plnění konkrétních úkolů jsou uvedeny v ročním plánu práce. Organizační struktura umožňuje účinné řízení.

Rozvržení přímé výchovné práce pedagogických pracovníků je efektivní. Umožňuje souběžné působení dvou učitelek při provádění speciální péče, podpůrných činností speciální péče (hipoterapie) a kroužků.

Řád mateřské školy informuje rodiče o podmínkách provozu, požadavcích na osobní věci dítěte, pravidlech o docházce, uvádí povinnosti rodičů, způsob placení pobytného a informace o stravování. Nejsou uvedena práva rodičů.

Povinná dokumentace školy je vedena podle zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů (§ 45 b zákona č. 138/1995 Sb.) a je vedena na předepsaných tiskopisech v souladu s pokynem MŠMT ČR pod čj. 24 021/98-20, Seznam povinné dokumentace škol a školských zařízení.

Informační systém je funkční. K přenosu informací slouží pedagogické rady, operativní porady, informační nástěnky a osobní kontakty ředitelky se zaměstnanci. Kontrolou zápisů z pedagogických rad, informační nástěnky a individuálním rozhovorem s pracovníky bylo zjištěno, že informace jsou předávány včas. Ochrana důvěrných informací o dětech je stanovena vnitřním řádem školy a je zaměstnanci respektována.

Rodiče jsou informováni o činnosti školy a o svých dětech prostřednictvím nástěnky v šatně, osobním kontaktem s učitelkami, případně s dalšími odborníky a na třídních schůzkách. Kvalitní poradenská péče je poskytována v oblasti logopedické péče.

Mateřská škola zajišťuje předplaveckou výchovu, ozdravné pobyty na horách, výlety, návštěvy divadelních představení, škol a další činnosti. O realizovaných akcích školy je vedena kronika s fotodokumentací. Svou činnost škola prezentovala v místním tisku.

Vynikající je spolupráce s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny, s neurologem [redacted] a s logopedkou [redacted], kteří poskytují poradenskou a metodickou pomoc. Spolupráce se školami je dobrá.

Organizování je hodnoceno jako velmi dobré. Vynikající je spolupráce s odbornými pracovníky.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka má vytvořen dobrý systém ve vedení a motivování pracovníků. Ze sledovaného dění na škole byla patrná její komunikativnost, operativní přístup a rozhodnost. Svou erudovaností a velmi citlivým přístupem k dětem vytváří dobrý vzor pro ostatní pracovnice. Kritéria hodnocení pracovníků jsou zpracována a jejich písemná forma je všem přístupná. Nadtarifní složky mzdy jsou diferencovány.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka provádí hospitační činnost dle plánu. Do dne inspekce realizovala tři hospitace, u každé byl stanoven jasný cíl. Zápisy byly funkční, závěry konkrétní.

Systém a kvalita hospitační činnosti jsou kvalitní, dokladují odborné a metodické vedení ředitelky školy.

Z kontrol dokumentace, povinností pracovníků a kontroly objektu jsou vedeny záznamy.

Analýza výsledků kontrol je prováděna a jsou podnikána patřičná opatření.

Kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako vynikající.

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka je ve funkci dva roky. Přes tuto krátkou dobu se jí podařilo funkčně stanovenou organizací, odborně profesním vedením a uplatňováním speciální pedagogiky v praxi dosáhnout velmi dobré kvality řízení.

Nedostatkem je překračující evidenční kapacita dětí v jedné třídě.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Z dotazníků pro rodiče vyplývá spokojenost rodičů s činností mateřské školy. Váží si ředitelky, oceňují přívětivé jednání a přístup učitelek k dětem, řešení individuálních problémů dětí, informací o dětech, speciální péči a nabídku aktivit.

Připomínky se týkaly stravování. Jako podněty rodiče uváděli lepší financování školy pro zajištění nového vybavení a pomůcek pro děti.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace mateřské školy,
- rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j.38/998 ze dne 7. 6. 1999,
- výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/99,
- plán práce na školní rok 1999/2000,
- plán a zápisy z pedagogických rad
- organizační řád, vnitřní řád školy,
- řád školy pro rodiče,
- přihlášky dětí do mateřské školy,
- rozhodnutí o přijetí dítěte do zařízení,
- jednací protokol,
- evidenční lístky dětí,

- přehledy výchovné práce,
- spisová dokumentace dětí (odborná vyšetření)
- plány výchovně-vzdělávací činnosti,
- plány speciální péče,
- kronika, fotoalba.

ZÁVĚR

Mateřská škola se speciálními třídami plní výchovně-vzdělávací i speciální péči zaměřenou na nedostatky v komunikaci dětí velmi dobře. Stanoveným programem, zaměřením, vytvořenými podmínkami a funkční spoluprací s odborníky, pomáhá dětem překonávat jejich handicap a vytváří předpoklady pro jejich další vzdělávání.

Kvalita řízení je převážně na velmi dobré úrovni. Nedostatkem je překračování počtu dětí v jedné třídě.

Odborná úroveň učitelek vytváří optimální podmínky pro práci s handicapovanými dětmi. Uplatňovanou organizací, speciální péčí a podpurnými činnostmi speciální péče (výtvarná výchova, grafomotorika, hra na zobcovou flétnu, hipoterapie) a uplatňovanými metodami jsou dosahovány pozitivní výsledky v oblasti speciální péče, ve výchovně vzdělávací činnosti i v oblasti sociální.

Škola je hodnocena velmi dobře.

Doporučení inspekce k další činnosti školy:

- Nepřekračovat kapacitu třídy,
- vzhledem k velkému zájmu rodičů o zařazení dětí do mateřské školy uvažovat o možnosti zřízení další třídy,
- doplnit řád pro rodiče o práva rodičů,
- sledovat nové programy,
- diferencovat úkoly podle věkových zvláštností, individuálních schopností a dovedností dětí,
- obnovovat a doplňovat speciální pomůcky.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko-ano

Školní inspektoři

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Miloslava Paclíková

M. Paclíková v. r.

V Liberci dne 25. října 1999

Datum a podpis ředitelky předškolního zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: ...1. 11. 1999

Razítko-ano

Mgr. Jana Brethová

Jana Brethová v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti předškolního zařízení dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka předškolního zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrá	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Jablonec nad Nisou	1999-11-18	084 638/99-1165
Zřizovatel	1999-11-18	084 639/99-1165

Připomínky ředitelky předškolního zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
	ne	žádný